

УДК 378.4.096:37(091)(477.83-25)ЛНУФ “193”

**ДО ПИТАННЯ ПРО СТВОРЕННЯ Й ФУНКЦІОНУВАННЯ
КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
У 30-Х РОКАХ ХХ ст.**

Теодор Лещак

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Туган-Барановського, 7, Львів, Україна, 79005*

Прослідковано низку юридичних, організаційних, дидактичних і кадрових аспектів структурного оформлення кафедри педагогіки у Львівському університеті міжвоєнного періоду. Визначено, що її створенню передувала широка публічна дискусія в академічному середовищі, у ході якої було сформульовано конкретні напрямки організаційного і дидактичного розвитку університетської педагогічної освіти у Львові. До наукового обігу вперше введено архівні джерела, що містять листування профільного міністерства та університетської влади, а також документи у справі публічного загальнодержавного конкурсу на заміщення вакантної посади професора кафедри педагогіки Львівського університету.

Ключові слова: кафедра педагогіки, Львівський університет, академічне середовище, архівні джерела.

Важливим елементом реформування системи вищої освіти України на сучасному етапі є вдосконалення підготовки висококваліфікованих фахівців із високим рівнем готовності до професійної діяльності. У цьому контексті особливої ваги набуває залучення вітчизняного й зарубіжного досвіду успішної реалізації завдань педагогічної освіти в умовах класичного університету. Зокрема, цінним, на нашу думку, є різностороннє вивчення поетапного формування організаційних форм учительської підготовки студентів вищих навчальних закладів України в минулому. Наша мета – висвітлити й проаналізувати юридичні, наукові, дидактичні та кадрові аспекти процесу структурного оформлення і налагодження оптимального функціонування кафедри педагогіки Львівського університету в законодавчому й освітньому просторі міжвоєнної Польщі.

Проблематика становлення і розвитку підготовки вчителів у класичних університетах України незмінно привертає до себе увагу сучасних вітчизняних науковців (О. Глузман, Н. Дем'яненко, Н. Махиня, Н. Павлова). Зокрема, педагогічна освіта у Львівському університеті протягом останніх десятиліть неодноразово ставала предметом наукових зацікавлень як українських, так і польських учених (Р. Лаврецький, Б. Лучинська, К. Шмид,

В. Шулякевич). Попри це, в науковій літературі бракує комплексного історико-педагогічного дослідження, присвяченого комплексному аналізу організаційної еволюції структурних підрозділів педагогічного профілю Львівського університету на фоні загальноєвропейських та загальносвітових освітніх процесів.

Упродовж XIX ст. підготовка майбутніх учителів середніх шкіл на базі Львівського університету мала теоретичний характер і відбувалася у формі лекційних курсів з педагогіки. У навчальних програмах він був зазначений під різними назвами: “Erziehungskunde”, “Erziehungs-Wissenschaft” (“Наука про виховання”), “Pädagogik” (“Педагогіка”), “Allgemeinen Grundsätze der Erziehung” (“Загальні основи виховання”) тощо, однак його зміст майже не змінювався. Цей курс був частиною підготовки майбутніх церковних діячів. Його вважали обов’язковим лише для тих, хто бажав присвятити своє життя проповідницькій та душпастирській діяльності. Саме тому майже всі викладачі педагогіки Львівського університету до середини XIX ст. одночасно викладали ще одну із теологічних дисциплін – науку релігії або моральну теологію [7].

З 1871 р. у Львівському університеті було розмежовано педагогічну підготовку майбутніх богословів та вчителів середніх шкіл. На теологічному факультеті її зміст залишився без змін, а на філософському розпочався етап становлення світської педагогічної науки. Упродовж 1871–1892 років цей процес спрямовував філософ, юрист і громадський діяч Євсевій Черкавський – знакова постать у львівській академічній педагогіці. Про прагнення зосередити увагу на практичному характері педагогічних знань студентів свідчить розроблена тематика навчальних курсів, серед яких “Загальна педагогіка”, “Практична педагогіка”, “Педагогічні вправи”, “Педагогічна психологія”, “Гімназійна педагогіка”, “Основи дидактики”, “Про завдання психології виховання”, “Психологія у вивченні логіки, етики і педагогіки” та ін. Така варіативність номенклатури навчальних дисциплін педагогічного циклу, як і їхній тісний зв’язок із філософськими та психологічними лекційними курсами, зберігалася до кінця 1930-х років [7, с. 34–39].

На початку XX ст. педагогічна підготовка у Львівському університеті набула нових форм. Зокрема, 1907 р. зусиллями доцента, а згодом професора педагогіки Болеслава Маньковського було створено Педагогічний семінарій – окремий структурний підрозділ у складі філософського факультету. За відсутності самостійної кафедри педагогіки функціонування семінарію вносило новий імпульс у розвиток учительської підготовки на базі Львівського університету, додавало йому практичного характеру. Автономність закладу стосувалася як організаційних, фінансових, так і програмних, наукових та кадрових питань. Утворення Педагогічного семінарію зменшило залежність лекційних курсів з педагогіки від позиції

деканату і ректорату, зокрема, щодо визначення кількості годин, присвячених вивченню відповідних дисциплін, а також щодо змісту і проблематики цих курсів. Важливою складовою підготовки майбутніх учителів стала педагогічна практика студентів університету в середніх навчальних закладах. Однак після смерті Болеслава Маньковського у 1921 р. діяльність Педагогічного семінарію поступово згасала. У міжвоєнний період підрозділ займав декілька кабінетів у головному корпусі університету, але в силу об'єктивних і суб'єктивних чинників він вже не відігравав ролі науково-навчального осередка педагогічної освіти і не виконував своїх статутних завдань повною мірою [8; 9].

У 1918 р. Львівський університет вступив у новий етап свого розвитку, зумовлений переходом під юрисдикцію новоствореної Польської держави. У житті академічної установи простежувалася низка структурних змін, які відбувалися у руслі формування системи польської вищої освіти. Зокрема, наприкінці 20-х років ХХ ст. викристалізувалася система теоретичних і практичних курсів, які відтепер становили обов'язковий університетський мінімум змісту підготовки вчителів у Львівському університеті. Складовими цієї підготовки були визначені психолого-педагогічний, історико-педагогічний і дидактичний сегменти. Водночас питання організаційно-структурного забезпечення навчальної і наукової роботи в царині педагогіки залишалось невирішеним – в університеті не було створено окремої кафедри, яка б зосередила кадрові та інтелектуальні ресурси для реалізації накопичуваного десятиліттями комплексу академічних завдань педагогічного профілю [9]. Довголітнє епістолярне спілкування університетської влади з міністерством на цю тему розгорнулося ще в 70-х роках ХІХ ст. і не давало позитивних результатів. Як перешкоди для відкриття нової кафедри з боку віденського уряду зазначали цілий комплекс юридичних, фінансових та кадрових причин [2].

За таких умов протягом 30-х років ХХ ст. у львівському академічному середовищі сформувалися два основні погляди на окреслення організаційно-структурних перспектив педагогіки в університеті. Представники першого напряму виступали за поглиблення і розширення наукових та навчальних функцій Педагогічного семінарію. Адепти другого пропонували повернутися до багатолітніх спроб створити в університеті окрему кафедру педагогіки і наділити її відповідним переліком повноважень та завдань. Обидві течії були рівносильні, тож у другій половині 30-х років ХХ ст. на рівні Ради гуманістичного факультету було вирішено ухвалити концепцію створення кафедри педагогіки як автономної наукової одиниці, яка б взаємодіяла з Педагогічним семінарієм (чи Закладом педагогіки), що зосереджувався б на виконанні головно дидактичних завдань [4].

Певні надії на поліпшення умов учительської підготовки у Львівському університеті покладали на розпорядження Міністерства щодо організації педагогічних студій в університетах [4, арк. 103]. У цьому контексті рішучою спробою реанімувати Заклад педагогіки стала розробка проекту нового Статуту цієї структурної одиниці за авторством доцентів Казимира Сосніцького і Мечислава Земновича. Наслідком його укладення стало звернення Ради філософського факультету до Міністерства про затвердження цього документа разом з планом лекційних і практичних занять [4, арк. 201].

Порівняння програмних концепцій підготовки педагогів у Львівському університеті в межах трьох моделей Закладу педагогіки (Педагогічного семінарію), а саме – концепції Б. Маньковського (1907–1921), К. Айдукевича, З. Кукульського і К. Твардовського (1922–1935) та К. Сосніцького і М. Земновича (1936–1939), засвідчує еволюційний поступ педагогічної думки та її практичної реалізації. Зміни, закладені в новому проекті Статуту, стосувалися здебільшого змісту навчальних програм з педагогіки, дидактики і дотичних дисциплін. Третя концепція характеризувалася рівноцінним поєднанням теорії та практики, самостійного вдосконалення студентами своїх дидактичних умінь та формування професійних компетенції майбутнього вчителя, сумлінності у виконанні обов'язків і ретельних форм контролю навчальних результатів.

Водночас позиція К. Сосніцького і М. Земновича, а також професора психології М. Кройца полягала у неможливості навіть оптимально організованого Закладу педагогіки замінити самостійну кафедру педагогіки як науково-навчальну структурну одиницю, яка б могла концентрувати навколо себе інтелектуальне педагогічне середовище університету. З початком нового 1937/1938 навч. року справа заснування кафедри та її кадрового наповнення безсумнівним науковим авторитетом у цій сфері набула більш рішучого розвитку, аніж протягом попередніх років. Причиною змін стала загальнодержавна кампанія посилення у суспільстві патріотичних і державницьких цінностей. Подібні настрої відображала постанова університетського Сенату, яка спонукала декана і Раду філософського факультету інтенсифікувати роботу в цьому напрямі [4, арк. 103].

Важливість організаційних умов для забезпечення належного рівня вчительської підготовки студентів Львівського університету змушує більш прискіпливо розглянути конгломерат проблем, головно правових та кадрових, що були безпосередньо пов'язані з утворенням самостійної кафедри педагогіки. Невизначеність подальшої долі Закладу Педагогіки стимулювала львівську академічну спільноту до активних дій, спрямованих на оптимальну реалізацію наукових і дидактичних завдань університетської педагогічної підготовки. На тлі науково-педагогічного життя міжвоєнної Польщі Львів все ще постувався краківському, варшавському і познанському академічним

осередкам учительської підготовки, особливо за організаційним та кадровим аспектами. Зокрема, у Кракові процес розвитку університетської педагогічної підготовки набув визначених організаційних форм. У 1921 р. у Ягеллонському університеті було зорганізовано Педагогічні Студії (*Studium Pedagogiczne*) – автономний науково-навчальний заклад, створений за зразком львівського Педагогічного Семінарію Б. Маньковського. Заклад очолив відомий польський педагог Владислав Гайнріх. Протягом 1926–1928 років було створено два нові самостійні структурні підрозділи – кафедру педагогіки і педагогічної психології на чолі з відомими вченими, відповідно, Зигмунтом Мисляковським і Стефаном Шуманом [8, с. 28–34]. Аналогічні Заклади Педагогіки було створено протягом міжвоєнного періоду і в Познанському та Варшавському університетах [9, с. 37].

Зазначимо, що яскравим проявом принизливого становища Львівського університету у сфері педагогіки стала наступна резонансна подія. Зокрема, 3 січня 1936 р. до Ради гуманістичного факультету звернувся випускник університету Болеслав Карпацький з проханням про проведення габілітаційної процедури з експериментальної педагогіки на основі праці “Дослідження самоосвіти молоді”. Було обрано габілітаційну комісію, визначено тему доповіді (“Містицизм у педагогіці”), а також прийнято пропозиції щодо викладання нових лекційних курсів (“Основи педагогіки і шкільна практика” і “Вибір шкільної літератури на основі психічного розвитку молоді”) [3, арк. 1–2]. Підготовка була перервана через визнання Радою факультету з огляду на той факт, що габілітаційна процедура не може бути здійснена через відсутність в університеті окремої кафедри педагогіки [3, арк. 3].

Зазначена подія справила гнітюче враження на академічну педагогічну спільноту Львова і спонукала до більш рішучих дій. Про стрімкий зріст зацікавлення у невідкладному вирішенні проблеми свідчить, зокрема, той факт, що протягом 1937–1939 років відбулося близько 50 засідань різних спеціальних комісій, зокрема, Ради факультету, Педагогічної комісії при факультеті та інших спеціальних комісій у справі педагогічної підготовки студентів у Львівському університеті [2].

Зокрема, 15 лютого 1937 р. було скликано засідання Педагогічної комісії при Раді гуманістичного факультету, яка з 1932 р. діяла у незмінному складі, а саме – професори К. Айдукевич, З. Черни, Р. Інгарден, Ю. Кляйнер, Я. Ковальський, М. Кройц, С. Лемпіцький, К. Твардовський. Цього разу відсутніми були М. Кройц і К. Твардовський (за станом здоров'я). Засідання було присвячене обговоренню шляхів подальшого розвитку психолого-педагогічних наук у Львівському університеті. Йшлося насамперед про узгодження організаційних аспектів і джерел фінансування педагогічної підготовки студентів університету. Було вкотре підтверджено, що відсутність

кафедри педагогіки суттєво обмежує можливості для повноцінної підготовки майбутніх учителів. З огляду на це К. Айдукевичу, З. Черному і М. Кройцу було доручено сформулювати кадрові пропозиції щодо керівництва майбутнім підрозділом, а 23 березня 1937 р. Педагогічна комісія надіслала чергове звернення до Міністерства, однак відповідь знову була негативною [1].

На тлі зростаючого напруження внутрішніх політичних та етнокультурних стосунків вийшло довгоочікуване Розпорядження Міністра віровизнань і публічної освіти у справі організації педагогічних і психологічних студій, яке відкривало нові можливості для розвитку наук психолого-педагогічного циклу в університетах держави [10]. За таких обставин 20 жовтня 1937 р. з ініціатики декана гуманістичного факультету З. Черного було скликано засідання Педагогічної Комісії для ухвалення, як згодом з'ясувалося, особливо важливих рішень з приводу організаційних питань педагогічної підготовки у стінах університету [5, арк. 10]. У засіданні взяли участь постійні члени Комісії – К. Айдукевич, Р. Інгарден, Ю. Кляйнер, М. Кройц, С. Лемпіцький, а також випускник Львівського університету, знаний на той час дослідник науково-педагогічної думки, Б. Наврочинський.

Присутні звернулися до декана факультету з переліком кандидатур щодо кадрового заповнення вакантної посади завідувача Кафедри педагогіки. Серед кандидатур були Богдан Наврочинський (Варшавський університет), Зигмунт Мислаковський (Ягеллонський університет, Краків), Зигмунт Кукульський (Католицький університет, Люблін), Антоній Добровольський (Вшехніца Польська, Варшава), Гелена Радлінська (Вшехніца Польська, Варшава), Стефан Блаховський (Познанський університет), Стефан Балеї (Варшавський університет), Стефан Шуман (Ягеллонський університет, Краків), Владислав Гайнріх (Ягеллонський університет, Краків), Ян Бистронь (Ягеллонський університет, Краків), Флоріан Знанецький (Познанський університет), Мар'ян Массоніус (Віленський університет), а також професори на відпочинку Станіслав Кот Бистронь (Ягеллонський університет, Краків) і Людвіг Якса-Биковський (Познанський університет). З-поміж львівських професорів у списку знайшлося місце для Казимира Твардовського і Мечислава Кройца [5, арк. 10–11].

Протягом декількох наступних місяців тривали консультації, і 24 січня 1938 р. було проведено відразу два засідання Педагогічної Комісії. На перше засідання о 12 год деканат гуманістичного факультету виніс новий перелік кандидатур для голосування, а саме – Богдан Суходольський (набрав 5 голосів), Ян Халасінський (6 голосів), Казимир Сосніцький (3 голоси), Мечислав Земнович (2 голоси), Мар'ян Одживольський, Марія Гжегожевська, Людвіг Биковський, Людвіг Хмай і Фрідріх Зінгер (всі по одному голосу) [5, арк. 19].

На другому засіданні Комісії, що відбулося о 13 год, відбувся другий тур голосування, до якого потрапили кандидати, що набрали найбільшу кількість голосів у першому турі, а саме – Богдан Суходольський, Ян Халасінський і Казимир Сосніцький [5, арк. 20]. Для об'єктивності оцінки кандидатів було вирішено доручити опрацювання їхніх наукових доробків незалежному експерту – професору педагогіки Варшавського університету Богдану Наврочинському. У лютому 1938 р. він запропонував раді гуманістичного факультету Львівського університету “Реферат про наукові кваліфікації трьох кандидатів на Кафедру педагогіки” [5, арк. 71–73].

Ян Халасінський вивчав педагогіку під час навчання у Познанському університеті, на початку 30-х років ХХ ст. перебував на студіях у Північній Америці, після чого зосередився на викладацькій роботі у Варшавському університеті, де обіймав посаду доцента соціології. Казимир Сосніцький був випускником Львівського університету і з 1934 р. працював тут на посаді доцента педагогіки.

Аналізуючи науковий доробок трьох кандидатів, Богдан Наврочинський як автор доповіді для Ради гуманістичного факультету звернув особливу увагу на постать Богдана Суходольського. У 1925 р. він завершив навчання на філософському факультеті Варшавського університету, після чого вчителював у середніх навчальних закладах польської столиці (1925–1938). У 30-х роках ХХ ст. Б. Суходольський проводив практичні заняття для кандидатів на вчителів при Варшавському університеті, а з 1936 р. – керував програмним відділом Міністерства віровизнань і освіти Другої Речі Посполитої. У 1933 р. він став доцентом польської літератури Варшавського університету, а через два роки – також і педагогіки [5, арк. 72].

Як зазначає автор реферату, за роки викладацької діяльності в університеті Б. Суходольський еволюціонував з історика літератури до дослідника філософії виховання і педагогіки культури. “Його педагогічні праці спрямовані до поглиблення питань виховання через виявлення їхніх зв'язків із найбільш актуальними проблемами сучасної і традиційної культури у найширшому її розумінні”, – писав рецензент. Серед найбільш значних праць кандидата було перераховано такі, як “*Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech*” (Реформа середнього шкільництва у Німеччині, 1927), “*Studia nad humanizmem współczesnym*” (Дослідження сучасного гуманізму, 1936), “*Wychowanie moralno-społeczne*” (Виховання суспільної моралі, 1936), “*Uspołecznienie kultury*” (Осуспільнення культури, 1937), “*Polityka kulturalno-oświatowa w Polsce swpółczesnej*” (Культурно-освітня політика у сучасній Польщі, 1937).

Автор реферату надавав перевагу двом молодшим за віком кандидатам, а саме – Яну Халасінському і Богдану Суходольському, даючи їм такі характеристики: “Перший – переконаний емпірик, другий – ідеаліст із

потягом до моралізму, і якщо брати до уваги їхні знання, працьовитість та ініціативу, то між собою вони є рівні”. Однак на користь Б. Суходольського свідчив його більш вагомий науковий доробок, зокрема участь у написанні багатотомної “Енциклопедії виховання”, що вийшла у Варшаві у середині 30-х років ХХ ст. Не пройшов повз увагу рецензента також і той факт, що кандидат працював у Міністерстві і мав змогу зблизька спостерігати актуальні аспекти функціонування загального шкільництва, а також проблематику педагогічної освіти у контексті освітніх завдань держави [5, арк. 73].

Запрошення до Львівського університету Богдан Суходольський сприйняв із великою повагою, однак не поспішав із прийняттям рішення. Переїзд із Варшави до Львова – зі столиці до провінції – означав відмову від посади керівника відділу у міністерстві віровизнань освіти, яку він також займав до цього часу. Зазначимо, що Б. Суходольський належав до молодих та амбітних науковців, які прагнули визнання свого наукового доробку, що дедалі зростав кількісно і якісно. Отже, свою номінацію на місце керівника кафедри в університеті Яна Казимира він трактував як вибір львівського академічного середовища з-поміж плеяди визначних професорів психології і соціології виховання Польщі, тож врешті-решт надіслав на адресу Ради факультету лист із попередньою згодою, більш детальним життєписом та іншими необхідними документами [5, арк. 89–91].

Логічним результатом зазначених заходів став лист Президента держави Ігнація Мосціцького 24 липня 1938 р. про номінування доцента Богдана Суходольського надзвичайним професором педагогіки Львівського університету. Вслід за ним було надіслано лист із Міністерства, в якому містилося затвердження за Б. Суходольським проведення в 1938/1939 навч. році навчальних занять із педагогіки у Львівському університеті [5, арк. 88].

Штат працівників кафедри педагогіки охоплював двох осіб: керівника, надзвичайного професора Богдана Суходольського та лаборанта Євгена Савіцького, призначеного наприкінці 1938 р. Також Рада гуманістичного факультету продовжувала клопотати про надання титула професора Казимиру Сосніцькому. Зокрема, 24 жовтня 1938 р. було надіслано відповідне звернення на ім'я Президента держави, однак воно не отримало позитивної відповіді [5, арк. 85].

У контексті створення кафедри педагогіки доречно навести статистичні відомості щодо кількості студентів Львівського університету, які протягом 1934–1939 років навчалися на напрямках “педагогіка” і “психологія”. Їх наведено у таблиці [6, арк. 6, 12, 17, 19, 23, 25]:

Навч. рік	Напрямок	Студенти			По курсах					Магістерські дипломи	
		всього	чол	жін	I	II	III	IV	V	чол	жін
1934/1935	педагогіка	41	14	27	5	4	9	11	4	–	3
	психологія	8	5	3	5	3	4	3	1	–	–
1935/1936	педагогіка	38	10	28	6	5	3	9	15	1	6
	психологія	5	2	3	2	–	1	1	1	–	–
1936/1937	педагогіка	36	8	28	8	5	6	10	7	4	6
	психологія	8	6	2	2	2	1	1	2	–	–
1937/1938	педагогіка	34	9	25	5	5	4	6	12	4	5
	психологія	9	4	5	3	4	1	1	–	–	–
1938/1939	педагогіка	36	7	29	6	5	6	5	14	–	–
	психологія	7	2	5	3	1	2	–	1	–	–

З таблиці видно, що студенти напрямку “Педагогіка” за своєю чисельністю у 4–5 разів перевищували напрям “Психологія”, однак самостійна кафедра психології на той час уже функціонувала, а кафедра педагогіки до 1937 р. існувала лише в офіційній документації. При цьому, створення кафедри педагогіки жодним чином не позначилося на динаміці кількості студентів напрямку “Педагогіка”, оскільки нові курси професора Б. Суходольського були лише задекларовані в офіційних документах і університетських планах. Реалізувати їх не вдалося через суспільно-політичні обставини, спричинені подіями Другої світової війни.

Отже, процес виокремлення академічної педагогіки в галицькому інтелектуальному середовищі передбачав низку суспільних, наукових, філософських процесів, які відбувалися у взаємозв'язку та проявлялися, зокрема, у вигляді організаційних змін в структурі викладання психолого-педагогічних дисциплін у Львівському університеті. Попри юридичні та кадрові труднощі з організаційним самовизначенням й відокремленням педагогіки в структурі університету, педагогічна освіта розвивалася безперервно, набуваючи в 30-х роках ХХ ст. традиційної академічної форми. Особливі надії університетська влада покладала на створення у 1937 р. кафедри педагогіки і призначення на посаду її керівника молодого польського дидакта і освітнього діяча Богдана Суходольського.

Станом на початок Другої світової війни у Львівському університеті була налагоджена чітка система підготовки студентів, які бажали присвятити себе вчительській професії. У подальших дослідженнях з актуальної проблематики ми детальніше висвітлимо практичну реалізацію норм

законодавства щодо змісту вищої педагогічної освіти Галичини в контексті професійної підготовки фахівців із суміжних дисциплін, зокрема, у сфері методики їхнього викладання в середніх навчальних закладах.

1. ДАЛО. Ф. 26. Оп. 7. Спр. 1498.
2. ДАЛО. Ф. 26. Оп. 7. Спр. 1503–1582.
3. ДАЛО. Ф. 26. Оп. 7. Спр. 1517.
4. ДАЛО. Ф. 26. Оп. 7. Спр. 1552.
5. ДАЛО. Ф. 26. Оп. 7. Спр. 1582.
6. ДАЛО. Ф. 26. Оп. 7. Спр. 1625.
7. *Лещак Т. В.* Педагогіка у Львівському університеті: генеза і розвиток/ Теодор Лещак // Педагогічна освіта в Україні і Польщі: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. – Львів. Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – С. 179–187.
8. *Łuczyńska B.* Początki pedagogiki jako dyscypliny akademickiej na uniwersytetach Jagellońskim i Lwowskim w dobie autonomii/ Barbara Łuczyńska // Galicja i jej dziedzictwo. – Tom 3. Nauka i oświata /pod red. A.Mejsnera i J.Wyrozumskiego. – Rzeszów : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, 1995. – S. 23–42.
9. *Łuczyńska B.* W poszukiwaniu koncepcji uniwersyteckiego kształcenia nauczycieli / Barbara Łuczyńska // Zeszyty naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Pedagogiczne. – Zeszyt 5. – Kraków : Państwowe Wydawn. Naukowe, 1987. – S. 37–47.
10. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12 sierpnia 1937 r. o utworzeniu niektórych katedr i zakładów naukowych w szkołach akademickich // Dziennik Ustaw. – Nr.64 z IX 1937, poz. 496.

*Стаття: надійшла до редколегії 25.11.2015
доопрацьована 25.01.2016
прийнята до друку 15.02.2016*

**ON THE ISSUE OF THE ESTABLISHMENT AND FUNCTIONING
OF THE DEPARTMENT OF PEDAGOGY AT LVIV UNIVERSITY
IN THE 1930s**

Theodore Leshchack

*Ivan Franko National University of Lviv,
Tuhan-Baranovskoho Str., 7, Lviv, Ukraine, UA – 79005*

The article explores a number of legal, organizational, didactical and staff aspects of the structural arrangement of the Pedagogy Department at Lviv University during the interwar period. Its establishment was preceded by the wide public discussion within the academic environment, which defined the clear directions of organizational and didactical development of university pedagogical education in Lviv. For the first time a number of archive sources was presented for the scientific use, including the correspondence of the relevant Ministry and the University authorities, as well as the documents related to the nationwide public contest for the vacant position of the Professor of the Pedagogy Department at Lviv University.

The process of developing the academic Pedagogy in Galician intellectual environment provided a number of social, scientific, philosophical processes that took place in the mutual interplay and became evident in the form of organizational changes in the structure of teaching psychological and pedagogical courses at Lviv University. Despite the legal and personnel difficulties in the organizational determination and separation of Pedagogy in the structure of the University, teacher education continuously developed, taking the traditional academic form in 1930s. The University administration had special expectations on founding the Department of Pedagogy in 1937 and appointing the young Polish educator and specialist in didactics Bohdan Sukhodolskyi as a head of the department.

At the beginning of the World War II Lviv University organized the well-defined system of training students who wanted to devote themselves to teaching. The further researches on the topical issue are called to clarify in more details the practical implementation of the legislative regulation on the curriculum of higher teacher education in Galicia in the context of the professional training of different specialists, particularly in the field of methodology of teaching for secondary schools.

Key words: Department of Pedagogy, University of Lviv, academic environment, archive sources.